

\$LOGOIMAGE

Mezinárodní epidemie onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou a aktuální situace ohledně výskytu této bakterie v ČR

Od srpna roku 2017 je ve Francii pozorován zvýšený výskyt onemocnění způsobených bakterií *Salmonella* Agona spojený s konzumací kojenecké mléčné výživy (sušené mléko). Do 11. ledna 2018 bylo do ECDC nahlášeno celkem 39 onemocnění u dětí mladších jednoho roku: 37 případů ve Francii, jeden ve Španělsku, potvrzený celogenomovou sekvenací (WGS), a jeden v Řecku.

Shrnutí závěrů rychlého hodnocení rizika Evropského centra pro kontrolu a prevenci nemocí (ECDC):

Od srpna roku 2017 je ve Francii pozorován zvýšený výskyt onemocnění způsobených bakterií *Salmonella* Agona spojený s konzumací kojenecké mléčné výživy (sušené mléko). Do 11. ledna 2018 bylo do ECDC nahlášeno celkem 39 onemocnění u dětí mladších jednoho roku: 37 případů ve Francii, jeden ve Španělsku, potvrzený celogenomovou sekvenací (WGS), a jeden v Řecku. Tato onemocnění jsou spojována s epidemií probíhající ve Francii na základě vzácných biochemických charakteristik detekovaných izolátů (produkce sirovodíku a plyn negativní) [1].

Epidemiologické průzkumy a systém sledování rizikových potravin dosud jako vehikulum nákazy identifikovaly sedm různých značek kojenecké výživy od jedné zpracovatelské společnosti ve Francii.

Po obdržení prvního oznámení o neobvyklém počtu případů *S. Agona* ve Francii dne 2. prosince 2017 provedli francouzské orgány ochrany veřejného zdraví šetření ve zpracovatelské společnosti podezřelé z distribuce rizikového kojeneckého mléka. Dne 4. prosince 2017, ihned po zjištění, že některé z kontaminovaných produktů této společnosti byly vyvezeny do jiných zemí, byla tato skutečnost hlášena v Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF). Zároveň byly veškeré výrobky vyrobené od 15. února 2017 v jedné z vysoušecích věží dané zpracovatelské společnosti prohlášeny za potenciálně kontaminované. Příslušné francouzské orgány pro ochranu veřejného zdraví ověřují, zda opatření přijatá zpracovatelskou společností k zamezení šíření kontaminovaných výrobků jsou dostatečná a vhodná.

V době do 15. ledna 2018 byly produkty podezřelé z kontaminace distribuovány do 13 zemí Evropské unie (Belgie, Bulharsko, Kypr, **Česká republika**, Francie, Řecko, Irsko, Nizozemsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko a Spojené království) a do 54 zemí třetího světa.

Většina šarží těchto podezřelých produktů zahrnutých v šetření dosud nepřekročila datum expirace. Stažení těchto produktů z trhu, zákaz vývozu a pozastavení uvádění výrobků na trh zavedené od začátku prosince 2017 pravděpodobně podstatně sníží riziko infekce u lidí. Existuje však možnost, že mohou být zachyceny nové případy u dětí, pro které bylo toto mléko již zakoupeno a následně podáno. Země třetího světa, do kterých byly dotčené produkty distribuovány, byly informovány prostřednictvím systému INFOSAN.

ECDC nabízí provedení WGS zemím EU/EHP, které v rámci tohoto šetření nemají dostatek vlastních možností pro včasné sekvenování a analýzu (sekvenování provádí Pasteurův ústav se sídlem v Paříži).

Doporučení ECDC k omezení rizik onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou:

K omezení rizik onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou, u kojenců i osob o ně pečujících, je členským státům navrženo zvážit následující doporučení:

\$LOGOIMAGE

1. Nepoužívat žádnou z šarží kojenecké mléčné výživy, u kterých existuje podezření na kontaminaci bakteriemi rodu *Salmonella* (viz. doporučení Státní zemědělské a potravinářské inspekce <http://www.szpi.gov.cz/clanek/varovani-spotrebitelum-distribuce-kojenecke-vyzivy-s-podezrenim-na-kontaminaci>)
2. Pečlivě si mýt ruce a umývat kojenecké lahve před a po jejich použití.
3. Pro přípravu kojenecké mléčné výživy používat převařenou vodu, která však nebyla ochlazená na teplotu nižší než 70 °C před přidáním kojenecké výživy.
4. Láhve s mlékem by neměly být připravovány delší dobu před podáním a obsah lahví by měl být zlikvidován, pokud nebude spotřebován během dvou hodin od přípravy.

Při zjištění průjmu u kojenců, kteří konzumovali kojeneckou mléčnou výživu, nebo u osob o ně pečujících doporučujeme navštívit lékaře. Zjištěné případy onemocnění *S. Agona* by měly být nahlášený státním orgánům ochrany veřejného zdraví. Tyto orgány pak onemocnění dále hlásí do mezinárodního epidemiologického informačního systému při vzniku epidemické situace ve výskytu onemocnění přenášených vodou a potravinami (EPIS-FWD).

ECDC a EFSA žádají příslušné orgány zapojené do sektoru bezpečnosti potravin a veřejného zdraví v postižených zemích EU/EHP, aby i nadále sdílely informace o epidemiologických, mikrobiologických a environmentálních šetřeních, včetně příslušných oznámení pomocí Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) a Systému včasného varování a reakce (EWRS).

Další podrobné informace jsou dostupné zde:

<https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/RRA-Salmonella%20Agona-France>

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) rovněž publikoval krátkou informaci o aktuální epidemii salmonelózy způsobené *S. Agona* na svých stránkách zde:

<http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180117-0>.

Všeobecné informace ohledně *Salmonella Agona*:

Salmonella Agona je 10. nejčastěji hlášený sérotyp salmonel v EU/EHP. V letech 2012-2016 zaznamenalo 26 zemí EU/EHP roční počet případů onemocnění tímto sérotypem v rozmezí od 400 do 581. Nejvyšší podíl potvrzených případů hlásili v tomto období Velká Británie, Německo a Francie (30%, 16% a 14%). Onemocněli nejčastěji dospělí ve věkové skupině 25-44 let (23%) a děti do 5 let (22%). Nebyly pozorovány žádné zásadní rozdíly v rámci pohlaví. Informace o cestovatelské anamnéze během inkubační doby onemocnění byly k dispozici u 76 % případů: u 65% z nich nebyla hlášena souvislost s cestováním [2].

Aktuální opatření ohledně výskytu *Salmonella Agona* v ČR:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) vydala v souvislosti s touto mezinárodní epidemií dne 23. prosince 2017 varování spotřebitelům o distribuci kojenecké výživy s podezřením na kontaminaci salmonelou, která byla potvrzena i v ČR (text varování SZPI včetně uvedených rizikových šarží najdete zde:

<http://www.szpi.gov.cz/clanek/varovani-spotrebitelum-distribuce-kojenecke-vyzivy-s-podezrenim-na-kontaminaci-salmon>

Aktuální epidemiologická situace ohledně výskytu *Salmonella Agona* v ČR:

\$LOGOIMAGE

V České republice bylo v systému hlášení infekčních nemocí (EpiDat) v roce 2016 zaznamenáno celkem 6 případů onemocnění S. Agona a v roce 2017 celkem 24 případů. V roce 2017 bylo ve věkové skupině 25-44 let hlášeno 10 případů onemocnění (42 %) a u dětí do pěti let 4 případy (17 %). Nebyly pozorovány žádné rozdíly v rámci pohlaví (12 případů u žen a 12 u mužů). Případy onemocnění se vyskytovaly od začátku roku (0-3 případy měsíčně), nejvíce případů bylo evidováno v říjnu 2017 (33 %). Přímá souvislost onemocnění s konzumací kojenecké mléčné výživy nebyla v ČR zatím zjištěna.

Literatura

1. Jourdan-da Silva Nathalie, Fabre Laetitia, Robinson Eve, Fournet Nelly, Nisavanh Athinna, Bruyand Mathias, Mailles Alexandra, Serre Estelle, Ravel Magali, Guibert Véronique, Issenhuth-Jeanjean Sylvie, Renaudat Charlotte, Tourdjman Mathieu, Septfons Alexandra, de Valk Henriette, Le Hello Simon. Ongoing nationwide outbreak of Salmonella Agona associated with internationally distributed infant milk products, France, December 2017. Euro Surveill. 2018;23(2):pii=17-00852. <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2018.23.2.17-00852>
2. European Centre for Disease Prevention and Control. The European Surveillance System (TESSy) [Database]. Stockholm: ECDC, 2016